

VIP-direktiivin (ja Marrakeshin sopimuksen) kansallinen voimaansaattaminen

Tekijänoikeusasioden neuvottelukunta I/2018
10.10.2018

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

HE 92/2018, tekijänoikeuslain muuttamisesta

- Lukemisedirektiivi (EU) 1564/2017 annettiin syyskuussa 2017
- HE annettiin ennen juhannusta 2018
- DL voimaantulolle 11.10.2018
- Marrakeshin sopimus 2013 taustalla, EU ratifioi sen EU-maiden puolesta 1.10.2018, sopimus astuu voimaan 1.1.2019
- Lähetekeskustelu eduskunnassa 5.9
- Ensimmäinen käsittely ja kuuleminen 12.9 ja 14.9
- Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 7/2018
  - Puoltaa HE:n sisältämien lainmuutosten hyväksymistä
  - Muutama tekninen selvennys + Valiokunnan lausumaehdotus:
”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lain muuttamiseksi teknologianeutraalimmaksi siten, että oikeudenhaltijoiden oikeudet kohtuullisen korvauksen saamiseen teostensa käyttämisestä varmistetaan vastaamaan paremmin teosten tosiasiallista käyttöä. Hallituksen tulee seurata ja arvioida tiiviisti lain vaikutuksia edunsaajien ja oikeudenhaltijoiden kannalta ja antaa siitä selvitys sivistysvaliokunnalle keväällä 2021.”

17 a § - Lukemisesteiset

Saavutettavassa muodossa olevien teoskappaleiden valmistaminen ja hankinta

(1 mom.) Näkövammaisen tai henkilö, jolla on ~~näkövamma~~-tai muu lukemiseste, jonka vuoksi hän ei voi lukea tai käyttää kirjallista teosta, painettua kirjaa, nuottilehteä tai tällaiseen teokseen sisältyvää kuvaa olennaisilta osin samassa määrin kuin henkilö, jolla tällaista rajoitetta ei ole (*lukemisesteinen*), saa ...direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta (EU) 2017/1564 (lukemisestedirektiivi) mukaisesti, ilman teoksen tai suojatun aineiston oikeudenhaltijan lupaa valmistaa julkaistusta teoksesta kappaleen saavutettavassa muodossa yksinomaiseen käyttöönsä, jos teos on laillisesti hänen saatavillaan. Myös lukemisesteisen puolesta toimiva henkilö saa valmistaa edellä tarkoitettusta teoksesta kappaleen saavutettavassa muodossa.

(2 mom.) Lukemisesteisen oikeudesta tuoda maahan tai muutoin hankkia yksinomaista käyttöön toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneen valtuutetun yhteisön valmistamia ja levittämiä sisältöjä lukemisesteisten yksinomaista käyttöä varten, **säädetään**..... Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1563, (lukemisesteasetus).

(3 mom.) Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen kappaleen valmistamisesta edunsaajahenkilöiden yksinomaiseen käyttöön, ei voida poiketa sopimuksella.

17 b § - Valtuutetut yhteisöt

Teosten saattaminen lukemisesteisten käytettäväksi

Saavutettavassa muodossa olevan kappaleen ...saa valmistaa Suomeen sijoittautunut lukemisestedirektiivissä tarkoitettu valtuutettu yhteisö, joka on:

1-2) MÄÄRITELMÄ (valtuutus lain nojalla)

Vain 1 momentissa tarkoitettu valtuutettu yhteisö saa ilman teoksen tai suojatun aineiston oikeudenhaltijan lupaa saattaa levittämällä, lainaamalla tai välittämällä Suomessa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa saavutettavassa muodossa valmistetun kappaleen lukemisesteisen yksinomaista käyttöä varten tai toisen 1 momentissa tarkoitettun valtuutetun yhteisön saataville.

Saavutettavassa muodossa olevan kappaleen valmistamisen edellytyksenä on lisäksi, että teos on laillisesti valtuutetun yhteisön hallussa tai saatavilla.

(3 mom.) → tekijän ja esittävän taiteilija nimi **merkittävä** 11 §:n 2 momentissa tarkoitettun hyvän tavan mukaisesti.

(4 mom.) Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen kappaleen valmistamisesta ja välittämisestä edunsaajahenkilölle tai toiselle valtuutetulle yhteisölle, ei voida poiketa sopimuksella.

HUOM: (5 mom.) Tekijällä on oikeus saada korvaus valtuutetulta yhteisöltä, jos 1 momentin mukaisesti ääntä tallentamalla Suomessa valmistettu teoksen kappale jää pysyvästi edunsaajahenkilön haltuun.

17 c § - Velvoitteet

Suomeen sijoittautuneen valtuutetun yhteisön, joka **toimii 17 b §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetulla tavalla**, tulee vahvistaa omat menettelytapansa ja noudattaa niitä sen varmistamiseksi, että lukemisestedirektiivissä (EU) 2017/1564 tarkoitettu valtuutettu yhteisö:

- 1) saattaa saavutettavassa muodossa olevia kappaleita ainoastaan edunsaajahenkilöiden tai muiden valtuutettujen yhteisöjen saataville;
- 2) Toimii tavoilla, joilla ehkäistään saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden luvaton valmistamista ja saataviin saattamista;
- 3) toimii huolellisesti käsitellessään teoksia tai muuta aineistoa ja niiden saavutettavassa muodossa olevia kappaleita sekä pitää kirjaa teosten ja muun aineiston käsittelystä;
- 4) pitää saatavilla ajantasaiset tiedot siitä, miten se noudattaa tässä momentissa säädettyjä velvollisuuksia.

2 mom. Edunsaajahenkilöiden henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä ..... Tietosuojavaltuutetun huomiot!

3 mom. Suomeen sijoittautuneen valtuutetun yhteisön, joka toteuttaa tässä pykälässä tarkoitettuja toimia, tulee toimittaa pyynnöstä seuraavat tiedot saavutettavalla tavalla edunsaajahenkilöille, muille valtuutetuille yhteisöille tai oikeudenhaltijoille:

- a) luettelo teoksista tai muusta aineistosta, joista sillä on saavutettavassa muodossa olevia kappaleita, sekä saatavilla olevista muodoista;
- b) niiden valtuutettujen yhteisöjen nimi ja yhteystiedot, joiden kanssa se on harjoittanut saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden vaihtoa 17 b §:n 1 ja 2 momentin nojalla.

- Valtuutettujen yhteisöjen tulee toimittaa OKM:lle yhteystietonsa, joka toimittaa ne komissiolle

Keskeiset kysymykset

Direktiivin tavoitteiden toteutuminen tavalla, jossa voidaan turvata myös **oikeudenhaltijoiden oikeudet intressit**

Osapuolten väliset hyvät käytännöt

– direktiivin sallimat käyttötarkoitukset hyödyttävät lukemisesteisiä vain, mikäli toimia voidaan pitää **kohtuullisina ja tasapainoisina**

Miten nykyiset käytännöt vastaavat direktiivin edellyttämiä velvoitteita, myös uudet valtuutetut yhteisöt hyötyvät, **komissio saa tietoa kertomuksiaan varten**

Lakiehdotus voimaan heti kun eduskunta on hyväksynyt HE:n lait ja ne on vahvistettu TP:n esittelyssä ja julkaistu

- Direktiivin DL 11.10
- EU jo ratifioinut Marrakeshin sopimuksen, EU: n osalta voimaan 1.1.2019

